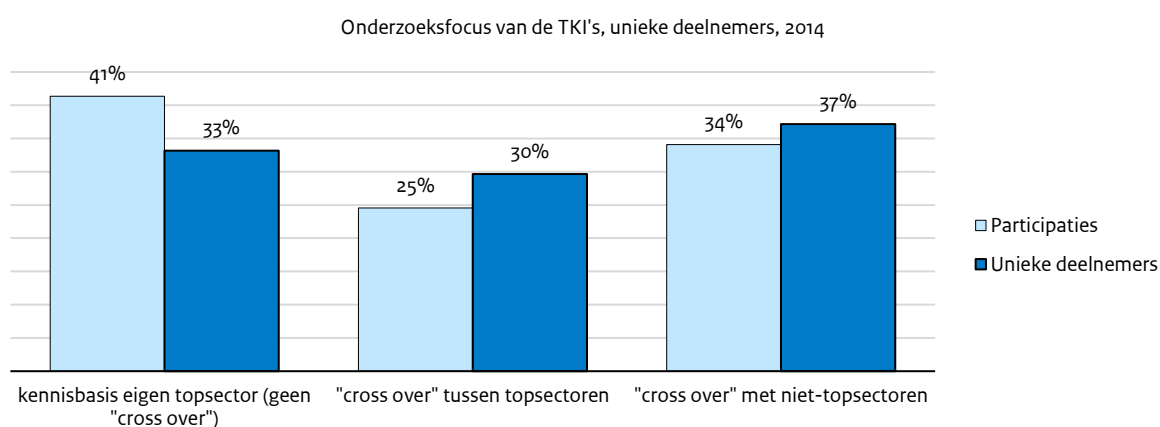

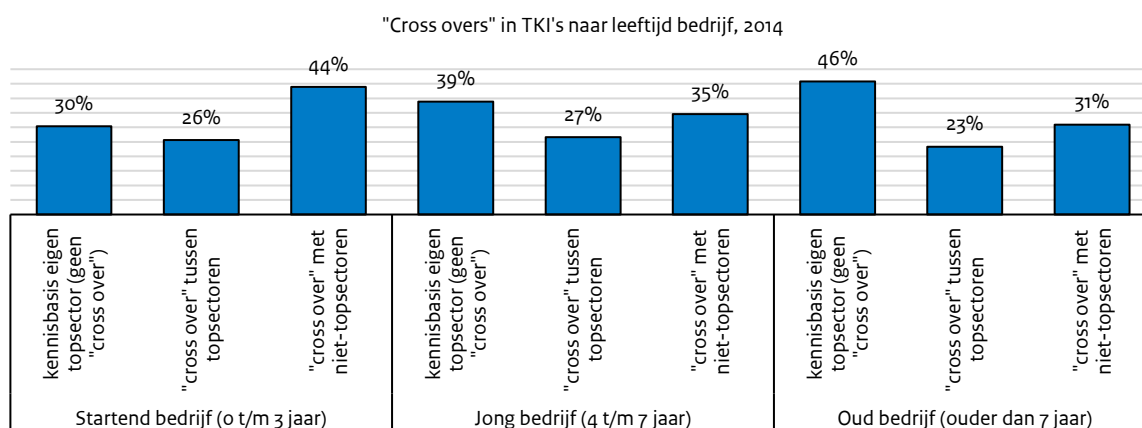
Onder de loep: cross overs en gevestigde orde in de Topconsortia voor Kennis en Innovatie

In de Topconsortia voor Kennis en Innovatie (TKI's) worden de R&D-programma's van de topsectoren gezamenlijk geprogrammeerd. In opdracht van Economische Zaken (EZ) heeft het CBS RVO-data over de TKI's gekoppeld om zicht te krijgen op de mate van "cross overs" en daarmee de onderzoeksfocus tussen en binnen de TKI's. Uit onderzoek en ook in de innovatiepraktijk blijkt dat veel (radicale) innovaties voortkomen uit nieuwe combinaties van competenties, kennis en technologieën die voorheen niet met elkaar verbonden waren.

Op basis van de bedrijfstakachtergrond van de aan TKI-projecten deelnemende bedrijven¹ is nagegaan of de onderzoeksprojecten zich richten op de ontwikkeling van de kennisbasis van de topsector zelf (geen "cross over"), zich richten op de ontwikkeling van de gezamenlijke kennisbasis van minimaal twee topsectoren, of zich richten op de ontwikkeling van de gezamenlijke kennisbasis van een topsector met bedrijven die niet tot de topsectoren worden gerekend. Uit onderstaande grafiek blijkt dat het aandeel "cross over" ongeveer 60% is als er naar het totale aantal bedrijfsparticipaties gekeken wordt, en zelfs tweederde als elk uniek bedrijf slechts één keer meetelt (een bedrijf kan in meerdere projecten participeren).

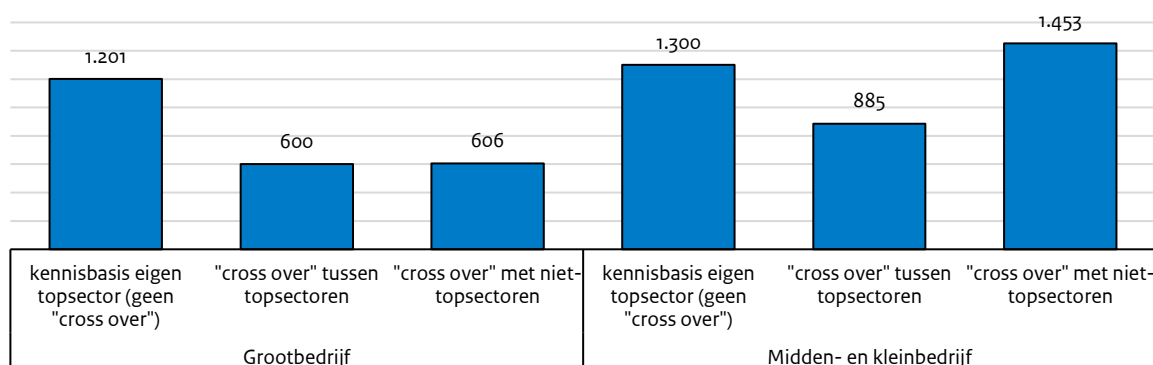
Onderstaande grafiek laat de leeftijdsverdeling van bedrijven in de TKI's en de verdeling van "cross overs" naar leeftijdsklasse zien. Relatief meer startende en jonge bedrijven doen mee aan onderzoek buiten de (eigen top)sector.

Niet alleen bij de leeftijd van bedrijven verschilt de (relatieve) mate van "cross overs". Dit is ook het geval bij de bedrijfsgrootte, zoals onderstaande grafiek laat zien. Het mkb heeft zowel in absolute als in relatieve aantallen een groter aandeel in "cross overs".

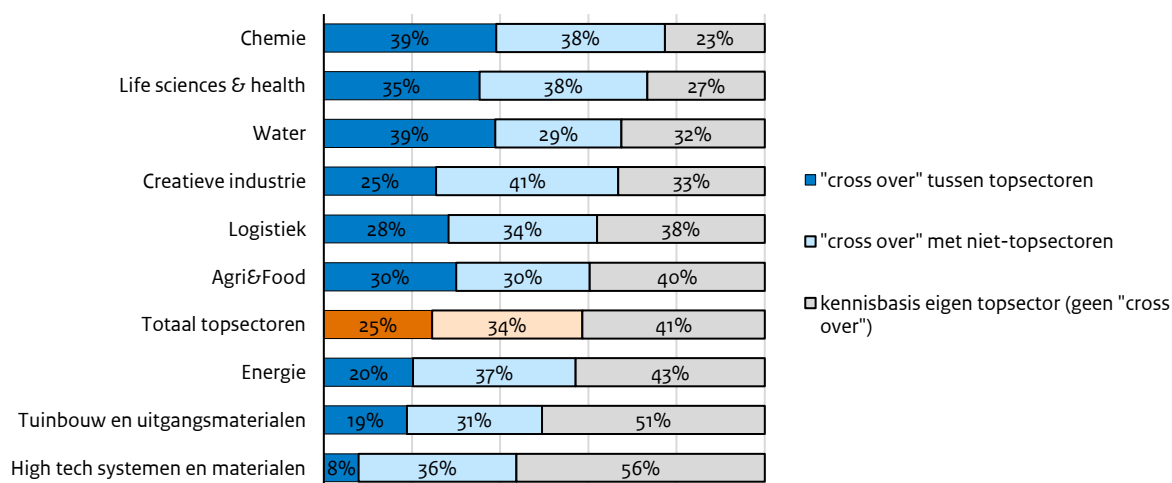
¹ Ongeveer de helft van alle deelnames komt van het Nederlands bedrijfsleven en is meegenomen in de analyse. De andere helft bestaat vooral uit kennisinstellingen (36%) en buitenlandse partijen (13%). Ongeveer 4% van de herkomst van deelnames is onbekend of kon door het CBS niet worden gekoppeld.

"Cross overs" in TKI's naar bedrijfsgrootte, 2014

Tenslotte blijkt het 'cross over'-profiel per topsector verschillend. Onderstaande grafiek laat de verschillen in deze profielen zien voor alle TKI's. Wat vooral opvalt is dat de topsector met de in omvang grootste TKI, HTSM, relatief de minste "cross overs" kent (zeker wat betreft "cross overs" tussen topsectoren). Daarentegen kennen topsectoren die technologisch aangrenzend zijn relatief de meeste "cross overs". Een verklaring voor het 'achterblijven' van HTSM kan liggen in het centrale karakter van high tech-onderzoek: in de tussenevaluatie van de TKI-toeslageregeling is in de netwerkanalyse duidelijk te zien dat HTSM zich centraal in het Nederlandse onderzoekslandschap bevindt en een link vormt met vrijwel alle andere topsectoren. De soms wat fundamentele technieken die uit high tech-onderzoek voortvloeien zijn binnen de andere topsectoren breed toepasbaar.

Onderzoeksfocus van de TKI's, 2014

Concluderend kan gesteld worden dat één van de doelstellingen van de TKI's, kennis-spillovers, goed gerealiseerd wordt afgaand op de sectorale herkomst van de bedrijven versus de onderzoeksprogrammering van projecten waar deze bedrijven in participeren. Verder zijn het vooral jonge en kleine bedrijven binnen bepaalde topsectoren die zich begeven op de snijvlakken van innovatie, terwijl oudere en grotere bedrijven zich vaker richten op projecten waarvan de inhoud logischerwijs strookt met de economische 'core business' van het bedrijf. Dit strookt met de bevindingen in de tussenevaluatie van de TKI-toeslageregeling ([PM link](#)), waarin de groei van kennisnetwerken wordt toegeschreven aan het mkb.

Voor meer gedetailleerde cijfers over "cross overs" binnen TKI-projecten, zie: [PM link](#)